

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060102

DOM
2013-01-14
Stockholm

Mål nr
P 4067-12

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Östersunds tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2012-04-10 i mål nr P 3325-11, se bilaga A

KLAGANDE

1. B H

2. L H

MOTPARTER

1. Bygg- och miljönämnden i Bräcke kommun
Box 190
840 60 Bräcke

2. S B

3. Ö B

SAKEN

Bygglov för plank på fastigheten X i Bräcke kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen upphäver mark- och miljödomstolens dom och fastställer Länsstyrelsens i Jämtlands län beslut den 15 november 2011 i ärende nr 403-2944-11.

Dok.Id 1053209

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

B H och L H har yrkat ändring av mark- och miljödomstolens dom på så sätt att uppförandet av planket inte ska ses som en bygglovspliktig åtgärd alternativt att bygglov ska beviljas för planket.

Bygg- och miljönämnden i Bräcke kommun (nämnden) har bestritt ändring.

S B och Ö B har bestritt ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

B H och L H har sammanfattningsvis anfört följande.

Insynsskyddet har funnits sedan våren 1976. Vid en storm 2007 vek sig den västra delen av insynsskyddet på deras sida, på grund av att några stolpar hade gått av. För övrigt var insynsskyddet intakt. Byte till nya stolpar och plintar med stolphållare behövdes för att undvika framtida skador på resterande del. Nedmontering och reparation påbörjades sommaren 2007 och pågick fram till 2010. Insynsskyddet har således varit borttaget på grund av underhållsarbete och inte för att det har rasat ned.

Byte av stolpar ingår i normalt underhåll och kräver inte bygglov. Nedmonteringen var själva inledningen på underhållsåtgärderna, eftersom det är svårt att byta stolpar samtidigt som ett insynsskydd ska stå på plats och fungera. Insynsskyddet är uppfört med samma brädor som tidigare använts och monterat i ett stycke på stolparna.

Ska uppförandet av planket ses som en bygglovspliktig åtgärd bör bygglov beviljas, eftersom insynsskyddet motsvarar de krav som ställs i 3 kap. plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL.

Nämnden har sammanfattningsvis anfört följande.

Planket har enligt uppgift till kommunen varit borta under en period om ca 2 år. Det är en så lång tid att renovering inte kan åberopas. Åtgärden kräver därför bygglov.

Planket är uppfört närmare fastighetsgräns än 4,5 meter, vilket kräver medgivande av granne. Grannarna har motsatt sig att ett plank uppförs så nära gränsen. Om det föreligger särskilda omständigheter kan kommunen dock bevilja lov för en åtgärd som placeras mindre än 4,5 meter från tomtgräns trots att berörd granne motsatt sig detta. Eftersom det finns alternativ placering av planket närmare Hs, saknas särskilda skäl.

Planket är uppfört i ett utförande som inte uppfyller lagstiftningens krav på att en anläggning ska ha en yttre form och färg som är estetiskt tilltalande och lämplig och ge en god helhetsverkan på landskapsbilden samt vara anpassad till natur- och kulturvärdena på platsen.

S B och Ö B har i sak hänvisat till vad som tidigare anförts i målet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen noterar inledningsvis att länsstyrelsens beslut inte gick B H och L H emot. Mark- och miljödomstolen borde därför inte ha tagit upp deras överklagande till prövning. Det föranleder emellertid inte någon åtgärd från domstolens sida.

Av utredningen i målet framgår att det plank som tidigare fanns på platsen nedmonterats i sin helhet. Uppförandet av det nu befintliga planket ska redan av detta skäl och oavsett den tid som förflutit mellan nedmontering och nyuppförande ses som en ny åtgärd. Det krävs därför bygglov för planket.

Vad gäller frågan om bygglov kan beviljas gör Mark- och miljööverdomstolen samma bedömning som länsstyrelsen gjort. Därmed ska mark- och miljödomstolens dom upphävas och länsstyrelsens beslut fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Ulla Bergendal och Henrik Runeson, referent, samt tekniska rådet Maria Lotz och hovrättsrådet Malin Wik. Enhälligt.

Föredragande har varit Anna Stenberg.

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2012-04-10
meddelad i
Östersund

Mål nr P 3325-11

KLAGANDEN

1. S B

2. Ö B

KLAGANDEN OCH MOTPARTER

1. B H

2. L H

MOTPART

Bräcke kommun
Bygg- och miljönämnden
Box 190
840 60 Bräcke

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Jämtlands län beslut 2011-11-15 i ärende nr 403-2944-11,
se **bilaga 1** (ärendenr ”4031-.....” ska rätteligen vara ”403-.....”)

SAKEN

Bygglov av plank fastigheten X, Bräcke kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avslår yrkandet om syn.

2. Mark- och miljödomstolen upphäver länsstyrelsens beslut och fastställer Bygg- och miljönämndens i Bräcke kommun beslut den 15 mars 2011, Bmn § 11, med följande ändring såvitt avser punkten 2:

Ägarna av fastigheten X, L H och B H, föreläggs att senast den
30 juni 2012 riva det plank som placerats vid fastighetsgränsen mot fastigheten Y.

YRKANDEN M.M.

L H och B H har – såsom det får förstås – yrkat att mark- och miljödomstolen upphäver beslutet om bygglov eftersom åtgärden inte ska anses bygglovspliktig. För det fall domstolen skulle komma fram till att åtgärden är bygglovspliktig har de vidhållit ansökan om bygglov.

S B och Ö B har – såsom det får förstås – yrkat att mark- och miljödomstolen upphäver länsstyrelsens beslut och fastställer miljö- och byggnadsnämndens beslut. De har även yrkat att mark- och miljödomstolen ska hålla syn.

L H och B H har anfört i huvudsak följande. De anser inte att det krävs bygglov för planket. Enligt 8 kap. 2 § 10 punkten plan-och bygglagen (1987:10), ÄPBL, krävs bygglov endast för att väsentligen ändra ett plank eller en mur. Enligt byggnadsnämnden avses med en väsentlig ändring att förändra höjd, färg, placering, material osv. på befintliga anläggningar. Det innebär att man kan montera ner ett befintligt plank och byta ut dåliga stolpar för att sedan åter montera upp samma brädor såvida inga förändringar sker i förhållande till plankets utseende och funktion före reparation och underhåll. I den nya plan- och bygglagen (2010:900) definieras underhåll såsom en eller flera åtgärder som vidtas i syfte att bibehålla eller återställa en byggnads konstruktion, funktion, användningssätt, utseende eller kulturhistoriska värde. En ändring definieras som en eller flera åtgärder som ändrar en byggnads konstruktion, funktion, användningssätt, utseende eller kulturhistoriska värde.

S B och Ö B har anfört i huvudsak följande. Det förra planket har varit borta minst 10 år. Det blåste ned och att det ”därefter varit helt borta”. Planket är oprofessionellt utfört med bl.a. begagnat virke, fläckvis målat och med utstickande långa vassa skruvar. Det ger ett mycket fult intryck. Planket bör placeras på ett längre avstånd från deras hus eftersom det nu står väldigt nära. Det ger en känsla av instängdhet.

Mark- och miljödomstolen noterar att **L H och B H** till länsstyrelsen uppgivit att planket skadades ”delvis av stark bläst under vintern” och efter hem-

komst från semester i juni 2008 bestämde sig för att göra ett ordentligt och för båda fastigheterna snyggt underhåll av insynsskyddet samt att åtgärderna på grund av sjukdom samt viktigare saker med på jordbruket inte kunde slutföras förrän under 2010. De har nu tillagt: Det är inte korrekt att planket har varit borta i 10 år. Planket målades år 2002. Några år räknat bakåt från 2010 är riktigt. Även viss förstärkning av plintar har gjorts under dessa 30 år.

Bygg- och miljönämnden som beretts tillfälle att yttra sig men har inte avhört.

DOMSKÄL

Prövningens omfattning

Bygg- och miljönämnden har i sitt beslut dels avslagit L H och B H ansökan om bygglov för upprättande av plank, och dels förelagt dem att senast den 31 maj 2011 ”ha tagit bort det uppförda planket”.

Av länsstyrelsens beslut framgår att L H och B H överklagat nämndens beslut under anförande bl.a. att åtgärden med planket inte är bygglovspliktig. Länsstyrelsens redogörelse för deras överklagande synes innebära att det egentligen saknats anledning för länsstyrelsen att pröva frågan om beviljande av ansökan om bygglov eftersom nu redovisad inställning snarast tyder på att ansökan om bygglov återkallats. Av en kompletterande skrift från L H och B H till länsstyrelsen framgår dock att de även överklagat nämndens beslut till den del det berör frågan att ej bevilja bygglov för insynsskyddet. Länsstyrelsen har således ägt pröva överklagandet även till den del det berört frågan om bygglov.

Syn

Enligt 3 kap. 5 § lag om mark- och miljödomstolar ska mark- och miljödomstolen hålla syn om det behövs. I målet finns bilder av planket och dess omgivningar som medför att domstolen inte anser att syn är behövligt i målet.

Saken

Av utredningen i målet framgår att det tidigare funnits ett plank mellan fastigheterna X och Y samt att det troligtvis uppfördes omkring 1976. Det är oklart om L H och B H erhållit bygglov för det då uppförda planket. Planket

har skadats alternativt blåst ned för ett antal år sedan. Det nu aktuella planket är uppfört år 2010 i samma läge och i ungefär samma utförande som det tidigare planket.

Aktuella bestämmelser i ÄPBL framgår av länsstyrelsens beslut. Enligt 8 kap. 2 § första stycket, punkterna 7 och 10 ÄPBL krävs det bygglov för att uppföra plank respektive väsentligt ändra anläggningar som avses i bl.a. punkten 7. Det krävs således inte bygglov vid enbart normalt underhåll av ett plank. För särskilt värdefull miljö finns dock särskilda regler berörande underhåll som mark- och miljödomstolen inte anser tillämpliga i detta fall, se 3 kap 12 § ÄPBL.

Den huvudsakliga frågan i målet är om åtgärder med det nu uppförda planket är att hänföra till normalt underhåll av det äldre planket eller om det förflutit så lång tid sedan det äldre planket slutade att fungera till dess det nya blivit uppfört att det krävts bygglov för det nya planket.

Det saknas uttryckligen reglering i ÄPBL om tillämplig tidsgräns i en situation som denna. Av 3 kap. 14 § jämfört med 13 § ÄPBL framgår att anläggning såsom plank ska underhållas löpande. Om fastighetsägaren eftersätter sin underhållsskyldighet kan det i vissa fall medföra att byggnadsnämnden förelägger honom enligt 10 kap. 15 ÄPBL att vidta erforderliga rättelser. Mark- och miljödomstolen anser att om en anläggning, såsom ett plank, skadas eller på annat sätt upphör att fylla sin tekniska funktion och fastighetsägaren underlåter att inom rimlig tid sätta det i stånd, saknas normalt anledning för byggnadsnämnden att meddela sådant föreläggande. Fastighetsägarens underlåtenhet härvidlag får snarast tolkas som att han inte längre önskar behålla planket. Om han därefter vidtar åtgärder för att på nytt uppföra ett plank bör åtgärden omfattas av krav på bygglovprövning. Vid bedömning av vad som kan vara rimlig tid – från det planket upphört att fylla sin tekniska funktion till dess det åter är åtgärdat – anser mark- och miljödomstolen att den i 8 kap. 33 § ÄPBL stipulerade tiden om två år för påbörjande av åtgärder efter lämnat lov bör kunna vara lämplig utgångspunkt.

I detta mål har parternas argumentering inriktats på om det förflutit mer än alternativt mindre än 10 år sedan det äldre planket skadades alternativt blåste ned, vilket tyder på förhållandevis lång tid. I avsaknad av närmare utredning i denna del, bedömer mark- och miljödomstolen att planket varit borta under minst två år innan L H och B H 2008 påbörjade åtgärder för uppförande av det nu befintliga planket och att arbetena i huvudsak slutförts under 2010. En så pass lång tidsrymd för dels inledande av åtgärder och dels slutförande av åtgärderna överstiger vad som kan anses erforderligt för reparation av plank med nu aktuell längd och höjd. Det har då krävts bygglov enligt 8 kap. 2 § första stycket punkt 7 ÄPBL för uppförande av det befintliga planket.

Vid bedömningen av om förutsättningar föreligger för att meddela bygglov anser mark- och miljödomstolen till en början att den omständigheten att det befintliga planket inte förefaller avvika i någon mer påtaglig grad från det förutvarande saknar betydelse. Ansökan om bygglov ska prövas med hänsyn till nu aktuella förhållanden och utan beaktande av vad som tidigare förevarit. Mark- och miljödomstolen finner härvid sammanfattningsvis att ansökan om bygglov ska avslås på de grunder som anförts i nämndens beslut. Länsstyrelsens beslut ska därför upphävas.

Vid nu redovisad bedömning har det förelegat grund för nämndens beslut om ingripande av det olovligt uppförda planket. Beslutet bör dock omformuleras eftersom det i ett sådant beslut ska anges vem/vilka som föreläggandet avser. Tidpunkten för fullgörande av åtgärderna ska även ändras.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 2 maj 2012. Prövningstillstånd krävs.

På mark- och miljödomstolens vägnar

Ingemar Olofsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Ingemar Olofsson, ordförande, och tekniska rådet Lars Edlund. Föredragande har varit beredningsjuristen Paulina Rautio.